

Irena MIKLAŠEVIČ

Vytautas Magnus University

JAK POSTRZEGAM POLSKĘ? UCZENIE SIĘ JĘZYKA POLSKIEGO JAKO ŹRÓDŁO WIEDZY O POLSCE

Podsumowanie. *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie* (w skrócie ESOK) podkreśla znaczenie wiedzy i umiejętności socjolingwistycznych. Stwierdza się w nim, że *wiedza o społeczeństwie i kulturze społeczności, która posługuje się danym językiem, stanowi właściwie pewien aspekt ogólnej wiedzy o świecie. Jest on jednak szczególnie ważny dla uczącego się języka.* Specjalnej uwagi wymaga opracowanie wiedzy socjokulturowej dla przedstawicieli krajów sąsiednich z tego względu, że w krajach bliskich przestrzennie funkcjonują stereotypy zniekształcające (przesadnie upraszczające) wiedzę o Polsce, jej społeczeństwie i kulturze. Dlatego też uczenie języka polskiego w takich krajach ma sprzyjać lepszemu poznaniu kultury i realiów kraju sąsiadów oraz przezwyćżać ukształtowane stereotypy. Również na Litwie, mimo wspólnej historii, postrzeganie Polski przez społeczeństwo litewskie nie zawsze jest racjonalne. Na przykład, według badań opinii społecznej wynika, że Litwini gorzej postrzegają Polaków, niż Rosjan. Czy uczenie się języka polskiego rzeczywiście sprzyja lepszemu poznaniu Polski, polskiej kultury i przewartościowaniu swoich poglądów na temat Polaków? O podzielenie się refleksjami na ten temat poprosiłam studentów, którzy uczyli się języka polskiego przez trzy semestry: zaczęli naukę na poziomie A1, a w momencie udzielania odpowiedzi kończyli poziom B1. Pytałam dlaczego wybrali naukę języka polskiego i co wiedzieli o Polsce, polskiej kulturze, przed rozpoczęciem lektoratu języka polskiego oraz jak postrzegają Polskę kończąc poziom B1. Uogólniając wypowiedzi studentów, trzeba stwierdzić, że żadnego z nich nie zadawała wiedza o Polsce, jaką posiadali przed rozpoczęciem nauki języka polskiego. W międzyczasie część studentów skorzystała z wyjazdu na Letnie Szkoły Języka Polskiego i Kultury do różnych miast Polski lub miała okazję zwiedzić Warszawę podczas edukacyjnego pobytu ufundowanego dla najlepszych studentów przez Instytut Polski w Wilnie. Po zakończeniu nauki na trzecim poziomie u studentów zmienił się pogląd i postrzeganie Polski i jej kultury. Nauka języka polskiego stała się również okazją do poznania Polski, jej kultury i realiów współczesnych. To z kolei pozwoliło studentom na wyrobienie samodzielnego poglądu na Polskę i jej oceny, która u wszystkich studentów była dodatnia.

Słowa kluczowe: Litwa, Polonia, nauczania języka polskiego, stereotypy.

Historia Polski, jej kultura, tradycje zawsze stanowiły część procesu nauczania języka polskiego jako obcego, ale nigdy nie zostały sformułowane wyraźne cele kształcenia kompetencji kulturowych. Sytuacja zmieniła się, kiedy wydany przez

Council of Europe Press *Threshold level 1990* uwzględnił kompetencje socjokulturowe w nauczaniu języka angielskiego jako obcego. Opis ten stanowi wzór prezentacji kompetencji socjokulturowej w innych językach, w tym także w języku polskim¹. W latach 90. wieku XX powstają w Polsce prace podejmujące problem nauczania cudzoziemców kultury polskiej, pojawia się nawet koncepcja specjalnego potraktowania wiedzy o Polsce w systemie testowania znajomości języka polskiego jako obcego. Idei tej zaniechano, ale od tego czasu powstają prace, ukazują się podręczniki i materiały uzupełniające do kształcenia kompetencji kulturowej². *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie* (w skrócie ESOK), którego polska wersja ukazała się w 2003 r., także podkreśla znaczenie wiedzy i umiejętności socjolingwistycznych, stwierdza się w nim, że *wiedza o społeczeństwie i kulturze społeczności, która posługuje się danym językiem, stanowi właściwie pewien aspekt ogólnej wiedzy o świecie. Jest on jednak szczególnie ważny dla uczącego się języka i wart poświęcenia mu szczególnej uwagi. W przeciwieństwie bowiem do innych zakresów wiedzy, wiedza o danym kraju może nie wynikać z uprzedniego doświadczenia uczącego się lub może być zniekształcona obiegowymi stereotypami* (ESOK 2003:95)³. Władysław T. Miodunka, pracownik Instytutu Studiów Polonijnych i Etnicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, zaznacza, że „specjalnej uwagi wymaga opracowanie wiedzy socjokulturowej dla przedstawicieli krajów sąsiednich z tego względu, że w krajach bliskich przestrzennie funkcjonują stereotypy zniekształcające (przesadnie upraszczające) wiedzę o Polsce, jej społeczeństwie i kulturze.”⁴ Dlatego też uczenie języka polskiego w takich krajach ma sprzyjać lepszemu poznaniu kultury i realiów kraju sąsiadów oraz przewyciężaniu ukształtowanych stereotypów. Również na Litwie, mimo wspólnej historii i bliskiego sąsiedztwa, żywe są stereotypy i uprzedzenia zniekształcające obraz Polski. Przyczyn tego stanu jest wiele, na pewno rzutuje na to okres międzywojenny, zatarg o Wilno, ale i dziś, kiedy oba państwa należą do Unii Europejskiej, postrzeganie Polski przez społeczeństwo litewskie nie zawsze ma racjonalne podstawy. Z badań opinii społecznej wynika, że Litwini, na przykład, gorzej postrzegają Polaków, niż Rosjan: 13 proc. Litwinów nie chciałoby mieszkać w sąsiedztwie z Polakami, a tylko 9 proc. z Rosjanami, 11 proc. Litwinów nie chciałoby pracować w jednej spółce z Polakiem, a tylko 8 proc. z Rosjaninem⁵. Te same badania wykazały również nikłe

¹ Władysław, T. (2004). Miodunka, Kompetencja socjokulturowa w nauczaniu języka polskiego jako obcego. Zarys programu nauczania, w: *Kultura w nauczaniu języka polskiego jako obcego*, pod red. W. T. Miodunki, Kraków, s. 97-98.

² Mirosław Jelonekiewicz, Wiedza o Polsce jako element nauczania cudzoziemców języka polskiego, w: *ibid*, s. 37-52.

³ Władysław, T. (2004). Miodunka. Kompetencja..., op. cit., s. 103.

⁴ *Ibid*, s. 105.

⁵ *Badania opinii publicznej dotyczące wizerunku Polaków na Litwie i wizerunku Polski w społeczeństwie litewskim*, LSTC (LITHUANIAN SOCIAL RESEARCH CENTRE), Wilno, 2012, s. 30-31.

zainteresowanie mieszkańców Litwy Polską. Polska kojarzy się im z sąsiednim krajem – 29 proc., z zakupami – 21 proc., w ogóle z państwem, krajem – 19 proc., 5 proc. ma negatywne zdanie o Polsce⁶. Aż 58 proc. Litwinów nie ma kontaktu z obywatelami Polski, 27 proc. ma kontakty co najmniej raz do roku i częściej, 15 proc. – utrzymuje kontakty z Polakami rzadziej niż raz do roku⁷. Nie ma też na Litwie dużego zainteresowania głębszą wiedzą o Polsce. Więcej o sąsiadach chciałoby się dowiedzieć tylko 6 proc. badanych, 24 proc. swoje zainteresowanie ogranicza do konkretnych spraw, 44 proc. mieszkańców Litwy w wieku 15-74 lat nie chce dodatkowej informacji o Polsce, a 26 proc. respondentów nie ma w tej kwestii zdania⁸. Na tle tych badań grupa młodzieży w wieku 15-24 lat charakteryzuje się jeszcze bardziej negatywnym nastawieniem do Polski: 22 proc. młodych Litwinów nie chciałoby mieszkać w sąsiedztwie z Polakiem, 20 proc. pracować w jednej spółce, aż 65 proc. respondentów tej grupy nigdy nie miało kontaktu z Polakami, 71 proc. nigdy nie odwiedziło Polski. Pogłębić swoją wiedzę o Polsce w tej grupie wiekowej chciałoby tylko 4 proc. badanych, udokładnić ją w pewnych obszarach – 26 proc., a 46 proc. deklaruje brak zainteresowania swoim sąsiadem⁹. Wyniki badań ukazują, jak wiele jeszcze jest do zrobienia w dziedzinie poprawienia obustronnych stosunków między Polską a Litwą i ile jeszcze należy zrobić, aby wzbudzić zainteresowanie Polską wśród młodzieży litewskiej. Pomóc zmienić tę sytuację mogą lektoraty języka polskiego, które obok nauczania języka dają możliwość poszerzenia wiedzy o Polsce.

Język polski a wiedza o Polsce w praktyce

Czy uczenie się języka polskiego rzeczywiście sprzyja lepszemu poznaniu Polski, polskiej kultury i przewartościowaniu swoich poglądów na temat Polaków? O podzielenie się refleksjami na ten temat poprosiłam studentów Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie (Kaunas), którzy uczyli się języka polskiego przez trzy semestry: zaczęli naukę na poziomie A1, a w momencie udzielania odpowiedzi, w końcu listopada 2012 roku, kończyli poziom B1. O odpowiedź poprosiłam tylko studentów poziomu B1, ponieważ uważam, że opanowali oni język polski w takim stopniu, który pozwala im na samodzielne poszukiwanie w tym języku informacji, czytanie, prowadzenie rozmów, itd. Pytałam, dlaczego wybrali naukę języka polskiego i co wiedzieli o Polsce, polskiej kulturze przed rozpoczęciem lektoratu oraz jak postrzegają Polskę kończąc poziom B1. Mogli odpowiadać anonimowo w formie pisemnej. Odpowiedzi w języku litewskim udzieliło 8 osób, czyli ponad połowa z 13 uczestników lektoratu na poziomie B1. Wyjaśnienia wymaga tak mała liczba odpowiedzi: nauka na poziomie B1 dla każdego studenta była ponadprogramowa i odpłatna. Lektorat języka

---

⁶ Ibid, s. 37.

⁷ Ibid, s. 38.

⁸ Ibid, s. 41.

⁹ Ibid, s. 52, 56, 71, 74, 86.

polskiego na tym poziomie wybrało 13 z ponad 40 studentów, którzy w poprzednim semestrze (lub rok wcześniej) zaliczyli poziom A2. Większość odpowiedzi była anonimowa, ale zdarzały się też odpowiedzi podpisane imieniem i nazwiskiem. Dla potrzeb niniejszego opracowania wszystkie odpowiedzi przetłumaczyłam i opatrzyłam odpowiednią literą alfabetu, np. wypowiedź A, wypowiedź B, itd.

Na pytanie, dlaczego zdecydowali się na naukę języka polskiego, większość wskazywała na to, że był to po prostu wybór jednego z czterech języków (obok rosyjskiego, niemieckiego i łaciny) jako przedmiotu obowiązkowego na poziomie A1 i A2 dla studentów kierunku historii. Podaję niektóre odpowiedzi:

- *pomysł, aby zacząć się uczyć języka polskiego, zrodził się już w szkole, ale wówczas nie wydał mi się poważny. Na studiach historycznych musiałam wybrać jeden z czterech języków(...), zrozumiałam, że język polski będzie przydatny nie tylko w moim zawodzie, ale i w życiu – Polska jest krajem sąsiednim, ale, według mnie, nie odkrytym (przez Litwinów- uwaga aut.), a chciałabym ją poznać¹⁰;*

- *wybrałam język polski, ponieważ w tym czasie najbardziej interesowała mnie historia Rzeczypospolitej Obojga Narodów, wobec tego sądziłem, że znajomość języka polskiego pozwoli mi na lepsze poznanie tego okresu¹¹;*

- *wybrałem język polski, ponieważ uważam, że nie można studiować historii i nie znać języka polskiego (...) Innym powodem było to, że Polska to państwo sąsiednie, a znajomość języka polskiego byłaby zaletą. Nie myślałem, że wybierając tylko naukę języka, tak wiele dowiem się i o samym kraju¹².*

Na pytanie, co wiedzieli o Polsce przed rozpoczęciem nauki języka polskiego, padały następujące odpowiedzi:

- *niemal nic nie wiedziałem o Polsce: może tylko kilka pojedynczych faktów. Wiedziałem, że to nasz sąsiad, że stolica Polski – Warszawa, że kłócimy się o przeszłość i że nie możemy dogadać się na temat narodowości A. Mickiewicza. Jak widać, wiedza nie była głęboka¹³;*

- *zanim zacząłem się uczyć języka polskiego niewiele mogłem powiedzieć o Polsce jako państwie, a jeszcze mniej o jej kulturze (...)potrafiłem wymienić polskiego (i nie tylko) poetę Adama Mickiewicza, coś niesprecyzowanego wiedziałem o laureacie Nagrody Nobla Czesławie Miłoszu i to wszystko, ze sfery kultury niemal niczego więcej wymienić nie mogłbym.(...) Dalej student pisze, że wiedział, że Polska wraz z Litwą są w NATO i Unii Europejskiej oraz kim są Lech Wałęsa, Aleksander Kwaśniewski, itp. O Polakach i cechach ich charakteru mogłem powiedzieć tylko tyle, że są religijni i nie boją się pracy na czarno w Anglii (tam byli konkurentami Litwinów). Z serdeczną zazdrością mogłbym też wymienić polskiego przedstawiciela w Formule1 – Kubicę – oraz pierwszego papieża nie Włocha – Karola Wojtyłę. Moja wiedza o Polsce albo ograniczała się do jej związków z historią*

¹⁰ Wypowiedź C.

¹¹ Wypowiedź I.

¹² Wypowiedź J.

¹³ Wypowiedź A.

Litwy, albo do faktów i zdarzeń o randze międzynarodowej. Wszystko kardynalnie zmieniło się dzisiaj¹⁴;

- przed rozpoczęciem nauki języka o Polsce wiedziałam niewiele – kilka razy byłam w Krakowie, na tym moja wiedza i kończyła się¹⁵;

- miałam charakterystyczny dla Litwy stereotypowy pogląd na Polskę. Stosunek do języka nie był najlepszy (...) Moje postrzeganie Polski kształtowała szkoła i społeczeństwo, w którym ciągle przypomniano okupację Wilna, okres Rzeczypospolitej Obojga Narodów i polonizację sfer rządzących na Litwie. O (polskiej) kulturze czy ludziach nie miałam wyrobionej opinii, ponieważ ani z jednym, ani z drugim nie miałam styczności¹⁶;

- moja wiedza sprowadzała się do tego, że wiedziałem, gdzie leży Polska oraz jakie związki historyczne łączyły ją z Litwą. Nie uznawałem za ważne śledzenie zmian, które dokonywały się w Polsce, ani jej teraźniejszości. (...) Nie było chęci, aby się Polską interesować¹⁷;

- o Polsce i jej kulturze wiedziałem tylko to, co dotyczyło jej związków z Litwą, ponieważ w szkole nikt głębiej nie podawał tego i najczęściej wspomniano Polskę tylko złym słowem. O polskiej kulturze nie wiedziałem niemal nic. Właśnie dlatego mój pogląd na Polskę i Polaków był zdecydowanie negatywny aż do połowy drugiego roku studiów, kiedy to zacząłem uczyć się języka polskiego. Wówczas pojawiły się przedmioty specjalistyczne dotyczące historii Polski i Litwy i moje zdanie na temat Polski, jej kultury oraz Polaków znacznie się zmieniło¹⁸;

- wiedza, jaką dysponowałem na temat Polski, była pozytywna, ale dość ograniczona. W szkole, szczególnie na lekcjach historii, zdarzało się usłyszeć jakąś ogólną informację o Polsce. Moja prababka pochodziła z Ukrainy, całe życie rozmawiała tylko po polsku. Dlatego moja babcia i ojciec znają (język) polski¹⁹.

Uogólniając wypowiedzi studentów, trzeba stwierdzić, że nikogo z nich nie zadowalała wiedza o Polsce, jaką posiadali przed rozpoczęciem nauki języka polskiego. Należy zaznaczyć, że oceniali ją już z perspektywy trzech semestrów nauki języka polskiego. W międzyczasie część studentów skorzystała z wyjazdu na Letnie Szkoły Języka Polskiego i Kultury do różnych miast Polski lub miała okazję zwiedzić Warszawę podczas edukacyjnego pobytu ufundowanego dla najlepszych studentów przez Instytut Polski w Wilnie.

Na zmiany w postrzeganiu Polski i jej kultury po zakończeniu nauki na trzecim poziomie wskazują następujące wypowiedzi:

- właśnie nauka języka na poziomie B1, poznawanie polskiej kultury oraz kraju z autopsji polepszyła moją opinię o Polsce, jej kulturze i języku²⁰;

---

¹⁴ Wypowiedź B.

¹⁵ Wypowiedź C.

¹⁶ Wypowiedź D.

¹⁷ Wypowiedź J.

¹⁸ Wypowiedź K.

¹⁹ Wypowiedź L.

²⁰ Wypowiedź L.

- podczas nauki języka na wszystkich trzech poziomach, chcąc lub nie chcąc, trzeba było zetknąć się z polskimi autorami, ich twórczością, strukturą zarządzania, przygotowywaliśmy prezentacje na interesujące nas tematy, czytaliśmy teksty o Polsce, jej mieszkańcach itd. (...) Mieliliśmy spotkania z przedstawicielami Instytutu Polskiego, podczas zajęć dowiedzieliśmy się wiele ciekawych rzeczy, a następnie podczas podróży (do Polski) osobiście zetknęłam się z tym wszystkim, czego nauczyłam się na lekcjach²¹;

- dowiedziałem się niemało o polskich miastach, ludziach, kulturze. Zobaczyłem, czym się różnimy, a w czym jesteśmy podobni. W pogłębieniu znajomości języka polskiego bardzo pomogły letnie kursy języka i kultury polskiej w Warszawie. (...) Jasne, że najwięcej dowiedziałem się dzięki bezpośrednim kontaktom z Polakami, którzy opowiadali o sobie i o swoim kraju. Po zakończeniu nauki na trzecim poziomie będę kontynuował naukę języka polskiego samodzielnie i nadal będę interesował się Polską²²;

- wiedzę o Polsce poszerzyłem dziesięciokrotnie. Największym bodźcem była znajomość języka polskiego, co pozwoliło na poznanie Polski z bliska. Zacząłem czytać internetowe wydanie „Gazety Wyborczej” i sporadycznie śledzić, co się dzieje w Polsce. Powoli zacząłem czytać historiografię w języku polskim (Łossowski, Kraszewski i inni) (...), słuchałem polskiej muzyki (Marek Grechuta, Kazik Staszewski, Jacek Kaczmarski i inni), ponieważ ciekawie jest słuchać i rozumieć teksty piosenek, poza tym polska poezja śpiewana jest naprawdę dobra. Także informacje zdobywane podczas zajęć, rozmowy z wykładowczynią, prezentacje kolegów, itp. pogłębiały moją wiedzę o polskiej kulturze. Przebrnąłem w oryginale przez „Kosmos” Gombrowicza i przeczytałem listy z Kowna Adama Mickiewicza. Obejrzałem nie jeden i nie dwa polskie filmy w języku polskim („Quo vadis”, „Czarny czwartek”, „Seksmisja” i inne). Można powiedzieć, że gorsza lub lepsza znajomość języka otworzyła mi drzwi do starej i nowej kultury polskiej. Tak wiele mogę teraz powiedzieć o Polsce, że trudno to wymieniść²³;

- przed rozpoczęciem nauki języka polskiego Polskę oceniałem neutralnie. Nigdy nie mogłem zrozumieć, dlaczego ludzie tak negatywnie postrzegają ten kraj – tak, możliwe, że w przeszłości zdarzały się nieporozumienia, ale to przecież przeszłość. Podczas zajęć miałem możliwość głębszego zapoznania się z polską kulturą, zwyczajami, muzyką, znanymi postaciami oraz z najciekawszymi miejscowościami tego kraju, miałem kontakty z Polakami – to pozwoliło mi spojrzeć na ten kraj z bliska. Dlatego mogę stwierdzić, że moja opinia o Polsce zmieniła się w na pozytywną, i że naprawdę warto lepiej Polskę poznać²⁴;

- po skończeniu poziomu B1 wiem na pewno, że nauczyłem się nie tylko języka polskiego, ale i wyrobiłem pogląd na współczesną Polskę²⁵;

²¹ Wypowiedź C.

²² Wypowiedź A.

²³ Wypowiedź B.

²⁴ Wypowiedź I.

²⁵ Wypowiedź J.

- *Polska nie wygląda już na taką „niedobrą”. Mogłam bliżej poznać kulturę polską, więc mogę mówić o niej tylko dobrze. Bardzo mi się podoba film i polska animacja*²⁶.

Przytoczone wypowiedzi studentów świadczą, że nauka języka polskiego stała się również okazją do poznania Polski, jej kultury i realiów współczesnych. To z kolei pozwoliło studentom na wyrobienie samodzielnego poglądu na Polskę i na pozytywną zmianę dotychczasowej opinii. Niektórzy wręcz zafascynowali się Polską i zamierzają samodzielnie kontynuować naukę języka polskiego oraz poszerzać wiedzę o tym bliskim a nieznanym kraju, planują też studia w Polsce. Opinie studentów celnie wyraża poniższa wypowiedź jednej z uczestniczek lektoratu:

-*naprawdę z radością przyznaję, że język polski dał mi bardzo wiele, a i uczyć się było ciekawie. Cieszę się, że będę mogła kontynuować naukę „na żywo” podczas moich studiów w Warszawie. Mam nadzieję, że moja wiedza jeszcze bardziej się pogłębi i wrażeń będzie coraz więcej*²⁷.

Podsumowując niniejsze opracowanie, można stwierdzić, że – zgodnie z zaleceniami ESOK – w trakcie nauczania języka obcego ważne jest kształtowanie u uczących się umiejętności interkulturowych, na które składają się między innymi: *umiejętności dostrzegania związku między kulturą własną a obcą, umiejętności pośredniczenia między kulturą własną a kulturą obcą, umiejętności przewyższania stereotypów*. Pozwala to uczącym się języka obcego na pełnienie roli *pośrednika kulturowego*: „Odgrywanie takiej roli zakłada, że uczący się nie tylko zna i rozumie obcą kulturę, ale także to, że jest on gotów dzielić się swą wiedzą i zrozumieniem z innymi, że jest gotów i umie pośredniczyć między przedstawicielami obu kultur wtedy, gdy dochodzi do nieporozumień czy nawet konfliktów.”²⁸ Można żywić nadzieję, że studenci, opinie których przytoczyłam w niniejszym artykule, podejmą się roli *pośrednika kulturowego* – bardzo przydatnej w dzisiejszym społeczeństwie litewskim, gdzie Polskę wciąż w znacznym stopniu postrzega się stereotypowo, przez pryzmat dawnych konfliktów i nieporozumień.

Wnioski

1. Mała liczba badanych (odpowiedzi udzieliło 8 osób) nie pozwala na uogólnienia, co i nie było zamiarem niniejszego opracowania, może natomiast stanowić podłoże do dalszych badań.

2. Z wypowiedzi studentów wynika, że nikogo z nich nie zadowalała wiedza o Polsce, jaką posiadali przed rozpoczęciem nauki języka polskiego. Polskę postrzegali przez pryzmat uformowanych w społeczeństwie stereotypów.

3. Nauka języka polskiego stała się również okazją do poznania Polski, jej kultury i realiów współczesnych. To z kolei pozwoliło studentom na wyrobienie

---

²⁶ Wypowiedź D.

²⁷ Wypowiedź C.

²⁸ Władysław, T. Miodunka, *Kompetencja...*, op. cit., s. 106-107.

samodzielnego poglądu na Polskę i na pozytywną zmianę opinii o tym kraju i o polskiej kulturze. Z wypowiedzi wynika, że niektórzy studenci wyjadą na studia do Polski lub chętnie będą zwiedzać ten kraj, przez co mogą się też podjąć roli *pośrednika kulturowego*.

Literatura i źródła

Badania opinii publicznej dotyczące wizerunku Polaków na Litwie i wizerunku Polski w społeczeństwie litewskim, LSTC (Lithuanian Social Research Centre), Wilno 2012.

Jelonkiewicz, M. (2004). Wiedza o Polsce jako element nauczania cudzoziemców języka polskiego, w: W. T. Miodunki (pod red.), *Kultura w nauczaniu języka polskiego jako obcego* (s. 37-52). Kraków.

Miodunka, W. T. (2004). Kompetencja socjokulturowa w nauczaniu języka polskiego jako obcego. Zarys programu nauczania, w: W. T. Miodunki (pod red.), *Kultura w nauczaniu języka polskiego jako obcego* (s. 97-98). Kraków.

Wypowiedzi studentów (A, B, C, D, I, J, K, L), Archiwum autorki.

Irena MIKLAŠEVIČ

Vytauto Didžiojo universitetas

KAŽINAU APIE LENKIJĄ? LENKŲ KALBOS MOKYMASIS KAIP ŽINIŲ APIE LENKIJĄ ŠALTINIS

Santrauka. Bendrieji Europos kalbų metmenys (angl. *Common European Framework of reference for languages*) – mokymasis, mokymas, vertinimas – pabrėžia pažintinių ir sociolingvistinių gebėjimų svarbą. Teigiama, kad visuomenės ir jos kultūros pažinimas – vienas iš pasaulio suvokimo aspektų, svarbus mokantis užsienio kalbos. Straipsnyje nagrinėjama sociokultūrinių gebėjimų tobulinimo svarba mokantis lenkų, kaip užsienio, kalbės VDU. Specialus dėmesys skiriamas žinioms apie kaimyninę valstybę, nes visuomenėse gajūs įvairūs stereotipai apie kaimyninę šalį, jos kultūrą ir visuomenę. Todėl mokantis lenkų kalbos ugdomas kultūrinis supratimas apie šalį, jos papročius, taip lengviau paneigiami vyraujantys stereotipai. Bendros žinios apie Lenkiją lietuvių visuomenėje nėra racionalios, pavyzdžiui, sociologinių tyrimų duomenimis, lietuviai lenkus vertina blogiau nei rusus. Ar lenkų kalbos mokymasis realiai paskatina labiau pažinti Lenkijos valstybę ir jos kultūrą? Vytauto Didžiojo universitete atlikta studentų, kurie mokėsi lenkų kalbos tris semestrus, apklausa. Klausta, kodėl jie pasirinko lenkų kalbą, ką žinojo apie Lenkiją kaip valstybę ir jos kultūrą prieš pradėdami mokytis kalbos ir ką – baigę B1 lygį. Apibendrinus atsakymus galima teigti, kad studijų pradžioje nė vieno jų netenkino turimos žinios apie Lenkiją. Studijų metu dalis studentų buvo išvykę į lenkų kalbos ir kultūros vasaros kursus, surengtus skirtinguose Lenkijos miestuose, taip pat turėjo galimybę aplankyti Varšuvą per edukacinį savaitgalį, kurį organizavo Lenkijos institutas Vilniuje. Visa tai ir trys semestrai kalbos mokymosi pakeitė jaunuolių požiūrį apie Lenkiją ir jos kultūrą. Mokydamiesi lenkų kalbos studentai turėjo progą pažinti Lenkiją, jos kultūrą ir visuomenę – tai padėjo jiems atsikratyti stereotipų ir suformavo teigiamą nuomonę apie Lenkiją.

Pagrindinės sąvokos: Lietuva, Lenkija, lenkų kalbos mokymas, stereotipai.

Irena MIKLAŠEVIČ

Vytautas Magnus University

INSIGHTS INTO POLAND. LEARNING POLISH AS A SOURCE OF KNOWLEDGE ABOUT POLAND

Summary. The Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment emphasizes the importance of sociolinguistic competence. Knowledge about a society and its culture is a part of general knowledge about the world. Therefore, it is especially important for a learner of a language to acquire socio-cultural knowledge. There are a lot of stereotypes about a country, its culture and society among its neighbours. Learning Polish in Lithuania promotes a better understanding of Polish culture and helps to overcome stereotypes. Both countries have the common history; however, Lithuanian society's perception of the Poles is not always rational. The public opinion polls show that Lithuanians perceive the Poles worse than they perceive Russians. Does learning the Polish language provide the opportunity to understand the country and the culture as well as to reassess the views on the Poles? The students, who have been learning the Polish language for three semesters (A1-B1) at VMU, were asked to share their opinion. The questions were the following: Why did they choose to learn Polish? What did they know about Poland and Polish culture before the course? What are their insights into Poland after the course? The students were not satisfied with their knowledge about Poland prior to starting the course. It should be noted that they assessed their knowledge on the subject from the perspective of three semesters. In the meantime, some students went to the Summer School of the Polish Language and Culture in Poland and had an opportunity to visit Warsaw. The students, who completed B2 course of the Polish language, have changed their views and perceptions of Poland and its culture. The learning of the language has become an opportunity to learn about Poland and its culture and enabled students to evaluate the country very positively. It can be concluded that foreign language teaching develops learners' intercultural skills: ability to perceive the relationship between own and foreign culture, ability to mediate between own and foreign culture, ability to overcome stereotypes.

Keywords: Lithuania, Poland, Polish language teaching, stereotype.